

IX.

SAŽETAK

1. Uvod

Sustav mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj uređen je i provodi se kao obvezno mirovinsko osiguranje na temelju međugeneracijske solidarnosti, te kao obvezno i dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje. Predmet ovoga izvješća je obvezno mirovinsko osiguranje na temelju međugeneracijske solidarnosti i rad Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod). Poslovi iz mjerodavnosti Zavoda obavljali su se u skladu s propisima, Financijskim planom Zavoda i prema Programu rada, a uz redovite obavljen je i niz izvanrednih poslova. U Zavodu je broj korisnika mirovina porastao na 1,1 milijun, a broj osiguranika na 1,54 milijuna. Međusobni omjer te dvije skupine korisnika usluga u odnosu na 2005. nešto je poboljšan i iznosio je 1:1,40 (u 2005. taj omjer je bio 1:1,39). Prosječna mirovina za prosinac 2006. iznosila je 1.903,99 kuna (za 3,02% više nego u 2005.), a udjel prosječne mirovine u prosječnoj plaći iznosio je 40,21%. Prosječna starosna mirovina iznosila je 2.095,86 kn, a udjel prosječne starosne mirovine u prosječnoj plaći u prosincu 2006. iznosio je 44,26%. Prosječna mirovina ostvarena za rad u punom radnom vijeku (u Europskoj uniji smatra se parametrom razine mirovina) iznosila je 63% prosječne neto plaće, što je približno razini mirovina u nekim državama članicama Europske unije. Udjel mirovinskih izdataka (s uključenim izdacima za mirovine hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata) u bruto domaćem proizvodu iznosio je 11,54%, što je za 0,3 postotnih bodova manje nego u 2005. Ukupni prihodi Zavoda iznosili su 25,57 milijardi kuna, a rashodi 25,52 milijardi kuna (nisu uključeni prihodi i rashodi za mirovine i mirovinska primanja hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata). Uz poslove mirovinskog osiguranja Zavod obavlja i poslove doplatka za djecu. U prosincu 2006. bilo je 221 288 obitelji korisnika doplatka za djecu, koji su primali doplatku za 416 177 djece (za 6,69% manje korisnika u odnosu na prosinac 2005.). Doplatku za djecu iznosio je prosječno 275,45 kuna po djetetu (za 1,5% više nego u prethodnoj godini) i za to je utrošeno ukupno 1,35 milijardi kuna.

U 2006. u Zavodu je bio na rješavanju ukupno 591 421 zahtjev o pravima iz mirovinskog osiguranja i doplatka za djecu (uključujući i 80 317 neriješenih zahtjeva iz ranijih razdoblja), od kojih su riješena 521 014 zahtjeva ili 88,1%, što je poboljšanje u odnosu na 2005. kada je riješeno 86,4% zahtjeva. Broj zahtjeva riješenih u roku do dva mjeseca (51,32%) također je povećan. Osobit pozitivni pomak u rješavanju zahtjeva učinjen je u provedbi međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, te su u 2006. riješena 45 244 zahtjeva ili 67,05%, što je za 7,03% postotna boda više nego u 2005. Osim redovitih poslova obavljen je i niz izvanrednih poslova, primjerice provedba Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji iz 2001. te iz 2005., Zakona o provođenju Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998., Ugovora između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o suradnji na području stradalnika rata u BiH i članova njihovih obitelji, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu te obračun i isplata božićnice umirovljenicima. Od polovine 2006. informatizirana je i u internu mrežu povezana cijela služba Zavoda, što omogućuje brzu razmjenu podataka, a početkom rada na projektu *e-Mirovinsko*

započelo je razdoblje elektroničkog poslovanja Zavoda, čime je Zavod napravio velik korak prema otvaranju javnosti i uspostavi funkcije javnog servisa građana. U 2006. u Zavodu se također intenzivno radilo na projektima vezanima uz njegov preustroj i modernizaciju i stvaranju osnove za prelazak na novu procesno orijentiranu organizaciju rada radi transformiranja Zavoda u modernu javnu ustanovu za provedbu mirovinskog osiguranja, podizanja razine i kvalitete usluga, skraćivanja trajanja postupka za ostvarivanje prava, te smanjenja troškova poslovanja.

2. Stanje sustava mirovinskog osiguranja međugeneracijske solidarnosti

Na dan 31. prosinca 2006. u Zavodu je bilo evidentirano **1 538 170 osiguranika** i **1 100 086 korisnika mirovine**, a **omjer** broja umirovljenika i osiguranika bio je 1:1,40. Prema **osnovi osiguranja**, 1 389 098 (90,3%) osiguranika bilo je zaposleno kod pravnih ili fizičkih osoba, 82 736 (5,4%) obrtnika, 43 219 (2,8%) poljoprivrednika i 14 923 (0,9%) osiguranika koji obavljaju samostalnu djelatnost. Ukupan broj umirovljenika koji su u 2006. ostvarili mirovinu iznosio je 51 156 (26 037 starosnih i prijevremenih starosnih mirovina, 9 674 invalidske i 15 445 obiteljskih mirovina), što je povećanje od 8,73% u odnosu na 2005. kada je iznosio 47 050. **Prosjeck mirovinskog staža** svih korisnika mirovine iznosio je 28 godina i 10 mjeseci, a prosjeck mirovinskog staža korisnika starosne mirovine iznosio je 31 godinu i 7 mjeseci. Prosječan mirovinski staž još je uvijek kraći nego prije desetak godina, jer među novim mirovinama ima više korisnika koji u prosjeku imaju kratki mirovinski staž - poljoprivrednika, te korisnika koji mirovinu ostvaruju primjenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju (uz mirovinu koju ostvaruju od stranog nositelja osiguranja u Hrvatskoj mirovinu ostvaruju s prosječno 10 godina staža). Udjel umirovljenika s navršenim mirovinskim stažem od 40 godina i više iznosi 10,95%. Prosječno korištenje starosne mirovine iznosilo je 16 godina i 11 mjeseci, invalidske 19 godina i 3 mjeseca, a obiteljske 16 godina i 5 mjeseci. **Prosječna dob** korisnika starosne mirovine bila je 67 godina i 11 mjeseci (žene), odnosno 70 godina i 10 mjeseci (muškarci). Od ukupnoga broja umirovljenika, njih 926 748 (84,24%) ostvarilo je mirovinu prema općim propisima (neznatno povećanje u odnosu na 2005. - 83,85%), a 173 338 (15,76%) korisnika mirovinu je ostvarilo prema povoljnijim uvjetima propisanim posebnim zakonima. Udjel prosječne starosne mirovine za mirovinski staž u trajanju od 40 godina u prosječnoj plaći u Hrvatskoj iznosio je 63%. U prosincu 2006. prosječna starosna mirovina umanjena za porez i prirez iznosila je 2.095,68 kn, a udjel prosječne starosne mirovine u prosječnoj neto plaći za prosinac 2006. iznosio je 44,26%. Udjel mirovinskih izdataka u BDP iznosio je 11,54% i smanjen je u odnosu na 2005. kada je iznosio 11,80%.

3. Ustrojstvo i vođenje Zavoda, ljudski potencijali te informacijska tehnologija Zavoda

Zavod je osnovan Zakonom kao javna ustanova radi provedbe obveznog mirovinskog osiguranja na temelju međugeneracijske solidarnosti. Ima javne ovlasti u rješavanju o pravima i obvezama iz mirovinskog osiguranja, u poslovima ostvarivanja prava osiguranih osoba, u provedbi međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju te u osiguranju zakonitosti u ostvarivanju prava osiguranih osoba. U obavljanju svoje djelatnosti, surađuje i razmjenjuje podatke s povezanim institucijama, a i jedan je od glavnih nositelja obrade statističkih podataka na razini države. Zavodom upravlja Upravno vijeće (imenuje ga Vlada Republike Hrvatske). Upravno vijeće donosi Statut (potvrđuje ga Hrvatski sabor)

kojim su naročito uređeni ustrojstvo, prava, obveze i odgovornosti tijela upravljanja, obavljanje stručno-administrativnih, pravnih i ostalih poslova. Zavod ima ravnatelja i pomoćnike ravnatelja, koje također imenuje Vlada Republike Hrvatske i čiji su djelokrug, ovlaštenja i odgovornosti utvrđeni Statutom. Zavod ima jedinstvenu stručnu službu organiziranu na teritorijalnom načelu u Središnju službu, koja se nalazi u Zagrebu te područne službe (20) i ispostave (86), ustrojenu tako da osigurava nesmetano, racionalno i uspješno obavljanje djelatnosti Zavoda, na način dostupan svim osiguranim osobama u Zavodu. Područne službe u pravilu su smještene u gradovima – sjedištima županija, a ispostave u gradovima i općinama u Republici Hrvatskoj. Zavod vodi ravnatelj koji usmjerava i koordinira radom stručne službe, organizira njezino jedinstvo i odgovoran je za zakonitost rada Zavoda, organizira i vodi rad i poslovanje Zavoda, predstavlja i zastupa Zavod, te poduzima sve pravne radnje u ime i za račun Zavoda. Pomoćnici ravnatelja organiziraju, kontroliraju, koordiniraju i vode poslove sektora kojim rukovode i pružaju stručnu pomoć ravnatelju u obavljanju poslova iz njegova djelokruga, a u područnoj službi poslove organizira i vodi predstojnik područne službe. Jedan od osnovnih uvjeta modernizacije Zavoda čini **ljudski potencijal**. Značaj i važnost ljudskog potencijala prepoznati su i u Studiji o preustroju HZMO-a koju je prihvatila Vlada RH i u kojoj je jedan od ključnih projekata "Reorganizacija kadrovske politike". Projekt informatizacije upravljanja ljudskim potencijalima, u produkciji od 1. studenoga 2006., zamijenio je dosadašnju bazu kadrovske evidencije i omogućio jednostavniji i brži pristup podacima te brži protok informacija i dokumenata. U 2006., u skladu s Planom obrazovanja radnika, provodilo se stručno usavršavanje i osposobljavanje radnika Zavoda s naglaskom na informatičko obrazovanje. Na dan 31. prosinca 2006. u stručnoj službi Zavoda bilo je zaposleno ukupno 3 375 radnika, od čega 3 137 radnika na neodređeno vrijeme i 238 radnika na određeno vrijeme (uključujući 17 vježbenika i 67 pripravnika). Visoku stručnu spremu imalo je 29,4% radnika (uključujući doktorate, specijalizacije i magisterije), 11,7% višu stručnu spremu, 53,2% srednju stručnu spremu, a 5,6% radnika imalo je niže stupnjeve stručne spreme. Od ukupnog broja radnika znatno više je zaposlenih iznad 51 godine života od onih do 30. godine života, što ukazuje na činjenicu pomaka starosne strukture stručne službe prema starijoj životnoj dobi. Broj zaposlenih u odnosu na 2005. povećao se zbog stavljanja u funkciju Područne službe u Virovitici, zapošljavanja pripravnika i vježbenika, imenovanja liječnika vještaka te privremenog povećanja opsega poslova. Ugovori na određeno vrijeme sklapani su zbog zamjene duže odsutnog radnika, te iznimno i u ograničenom trajanju zbog povećanog opsega poslova. **Informacijska i komunikacijska tehnologija Zavoda**, kao podrška svim poslovnim procesima u Zavodu, bitni je i sastavni dio provedbe mirovinskog osiguranja. Informatičku podršku čine aplikacijska i systemska programska oprema, računalna strojna oprema i komunikacijska mreža. Tijekom 2006. informatički su podržavani postupci zaprimanja zahtjeva, kompletiranja spisa, izračuna mirovina, automatskog donošenja rješenja, automatske naknadne doznake i redovitih doznaka preko pošta i banaka, a informatička projektna rješenja usklađivala su se s informacijskim sustavom REGOS-a i Porezne uprave te drugim aspektima ostvarivanja prava proizašlih iz mirovinske reforme. Poslovi razvoja i projektiranja informacijskog sustava Zavoda obuhvaćaju održavanje postojećih aplikacija te razvoj i projektiranje novih aplikacija. Na održavanje aplikacija otpada 70% vremena, a ostatak je raspoloživ za razvoj novih projekata. Tijekom 2006. radilo se na ukupno 46 projekata, a zbog donošenja novih ili izmjena

postojećih propisa, neki su projekti izgubili prioritet zbog neplaniranih poslova. Prioritetni cilj u području systemske podrške je osiguravanje pouzdanog i neprekidnog rada svih komponenti računalno-komunikacijske mreže Zavoda - središnjeg računala, servera, osobnih računala, sustava za upravljanje bazama podataka i komunikacijskih uređaja. Tijekom 2006. obavljen je niz značajnih poslova, kao što su projekt nabave i stavljanja u upotrebu novog središnjeg računala, a u sklopu projekta „HITRO.HR“ Zavod je priključen na HITRONet (računalno-komunikacijsku mrežu tijela državne uprave). Nastavljena je i modernizacija dogradnje i poboljšanja računalno-komunikacijske mreže Zavoda te učinjen prvi korak uvođenja virtualne privatne mreže (VPN) u okviru računalne mreže Zavoda. Velika pažnja posvećivana je sigurnosti tehničke osnove i primarnoj zaštiti informacijskog sustava Zavoda, kao ključnim komponentama neprekidnog izvođenja većine poslovnih postupaka u Zavodu i pouzdane isplate mirovinskih primanja i doplatka za djecu. U sklopu razvoja sustava u srednjoročnom razdoblju izrađena je „Strategija razvoja informacijsko-komunikacijskih tehnologija Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje“, kao osnova za ulaganje u modernizaciju informatičke i komunikacijske infrastrukture i stvaranja tehnološke osnove koja će podržati provedbu preustroja Zavoda.

4. Upravljanje Zavodom - rad Upravnog vijeća

Zavodom upravlja Upravno vijeće, čije članove (13) imenuje Vlada Republike Hrvatske. Djelokrug, ovlaštenja i odgovornosti Upravnoga vijeća utvrđeni su Statutom Zavoda. U 2006. Upravno je vijeće održalo 12 sjednica s ukupno 76 točaka dnevnog reda (61 točka odnosila se na problematiku Zavoda, a 15 na problematiku portfelja Zavoda). U sklopu problematike **financijskog poslovanja** Upravno je vijeće donijelo Financijski plan Zavoda za 2006., usvojilo Izvješće o godišnjem financijskom poslovanju Zavoda za 2005., razmatralo mjesečna financijska izvješća i time kontinuirano nadziralo tekuće financijsko poslovanje Zavoda. U okviru **sustavnih pitanja** Upravno je vijeće donijelo Program rada Zavoda za 2006., razmotrilo i donijelo Godišnje izvješće o radu i poslovanju Zavoda za 2005. i uputilo ga Hrvatskom saboru, nadležnom ministarstvu te umirovljeničkim udrugama. Isto tako razmotrilo je i Izvješće o odnosima Zavoda s građanima u 2005., i u tom sklopu i Izvješće o radu pučkog pravobranitelja za 2005. u dijelu koji se odnosi na rad Zavoda. U vezi s **usklađivanjem mirovina** Upravno je vijeće donijelo odluke o usklađivanju mirovina od 1. siječnja 2006. i od 1. srpnja 2006., a donijelo je i odgovarajuće odluke o usklađivanju mirovina braniteljima iz Domovinskog rata za godinu 2006. Krajem godine Upravno vijeće je na prijedlog Vlade, prvi put u suverenoj državi Hrvatskoj, donijelo Odluku o isplati božićnice korisnicima mirovinskih primanja. U okviru **općih tema** razmotrilo je i donijelo niz odluka u području gospodarenja imovinom Zavoda i u tom sklopu i odluke iz područja stambene problematike. U normativnoj djelatnosti Upravno vijeće donosilo je odgovarajuće opće akte - pravilnike, a isto tako, donijelo je i niz kadrovskih odluka (o imenovanju vještaka, raspisivanju natječaja, zahtjeva za zaštitu prava i sl.). U svojoj nadležnosti Upravno je vijeće raspravljalo i donosilo odluke i zaključke vezane uz problematiku upravljanja i gospodarenja dionicama i poslovnim udjelima iz portfelja Zavoda.

Sjednice Upravnog vijeća bile su prezentirane javnosti pisanim priopćenjima upućenim sredstvima javnog priopćavanja, te objavom na internetskoj stranici Zavoda.

5. Financijsko poslovanje

Financijsko poslovanje Zavoda za 2006. odvijalo se u skladu s Financijskim planom Zavoda za 2006. **Ukupni prihodi** Zavoda za 2006. ostvareni su u svoti od 25.570.654.942 kn, a **ukupni rashodi** ostvareni su u svoti od 25.524.180.970 kn (nisu uključeni prihodi i rashodi za mirovine i mirovinska primanja hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata). **Višak prihoda i primitaka** za 2006. u svoti od 46.473.972 kn, iskazan u knjigovodstvenim evidencijama, nastao je kao rezultat razlike između ostvarenih prihoda i primitaka i obračunatih rashoda, a s prenesenim manjkom iz 2005. čini višak prihoda i primitaka u svoti od 27.015.430 kn, raspoloživ u sljedećem razdoblju. **Rashodi za mirovine i mirovinska primanja** iznosili su 24.875.491.113 kn. Redovitim usklađivanjem mirovine i mirovinska primanja povećani su za 4,9% i to 1,6% za ožujak, mirovine isplaćene u travnju (usklađene od 1. siječnja 2006.) i 3,25% za kolovoz, mirovine isplaćene u rujnu (usklađene od 1. srpnja 2006.). Prema Odluci o isplati božićnice u 2006. korisnicima mirovinskih primanja isplaćena je božićnica iz neto dobiti ranijih poslovnih godina Kapitalnog fonda d.d. u svoti od 157.314.164 kn. **Financijski rashodi** ostvareni su u svoti od 193.556.908 kn, od čega se 190.107.515 kn odnosilo na naknade za isplatu mirovina preko Državne riznice, a 3.449.393 kn na financijske rashode Zavoda. **Rashodi poslovanja stručne službe** Zavoda u 2006. ostvareni su u svoti od 404.828.676 kn, što čini 87,82% planiranih rashoda za 2006. Rashodi za zaposlene za 2006. ostvareni su u svoti od 300.770.869 kn (92,26% planiranih), a u strukturi ukupnih rashoda poslovanja jedinstvene stručne službe iznosili su 74,30%. Odnosili su se na bruto plaće (u svoti od 248.200.683 kn), ostale rashode za zaposlene (u svoti od 10.017.102 kn) i na doprinose na plaće (u svoti od 42.553.084 kn). **Materijalni rashodi** ostvareni su u svoti od 104.057.807 kn i sudjelovali su s 25,70% u ukupnim rashodima poslovanja jedinstvene stručne službe i bili su veći za 6,1% te su činili 77,08% planiranih rashoda za 2006. Rashodi za nabavu nefinancijske imovine za 2006. iznosili su 46.008.270 kn i činili su 80,72% planiranih rashoda za 2006.

Ukupni prihodi Sredstava doplatka za djecu u 2006. ostvareni su u svoti 1.359.545.926 kn (5,3% manji u odnosu na 2005.), a odnosili su se na prihode iz državnog proračuna Republike Hrvatske u svoti 1.358.660.741 kn, prihode od doprinosa u svoti od 333.045 kn, prihode od financijske imovine u svoti od 6.378 kn, prihode od regresa u svoti od 383.834 kn te ostale prihode u svoti od 161.928 kn. **Ukupni rashodi** za 2006. ostvareni su u svoti od 1.359.702.106 kn i u odnosu na 2005. bili su manji za 5,4%, a odnosili su se na rashode za doplatka za djecu, financijske rashode i ostale rashode.

6. Portfelj Zavoda

Na temelju Zakona o privatizaciji Hrvatski fond za privatizaciju preuzeo je obveze gospodarenja cjelokupnim državnim portfeljem, uključujući i **portfelj Zavoda** i 27. srpnja 2000. sklopljen je Ugovor o gospodarenju dionicama i poslovnim udjelima između Zavoda i Hrvatskog fonda za privatizaciju. Nakon što je Vlada RH utvrdila modele te Plan i program privatizacije, gospodarenje portfeljem obavljalo se u skladu s navedenim propisima, odlukama tijela Hrvatskog fonda za privatizaciju te suglasnostima Upravnog vijeća Zavoda. Na dan 31. prosinca 2005. nominalna vrijednost ukupnog portfelja Zavoda iznosila je 3.637.730.317 kn, a tijekom 2006. smanjena je vrijednost portfelja za 339.600.083 kn, pa je stanje portfelja na dan 31. prosinca 2006. iznosilo 3.298.130.234 kn. Upravno

vijeće Zavoda je na osnovi odgovarajućih odluka Upravnog odbora Hrvatskog fonda za privatizaciju tijekom 2006. dalo suglasnost za prodaju 12 društava iz portfelja Zavoda, međutim, nijedno društvo nije prodano. Za društvo koje je prodano u 2006. odluka o prethodnoj suglasnosti donesena je u ranijem razdoblju. Upravno vijeće također je dalo prethodnu suglasnost za prijenos dionica društva Pliva d.d. Zagreb (nominalne vrijednosti 311.712.700 kn) bez naknade u Umirovljenički fond. Odluke o smanjenju temeljnog kapitala za 24 društva donijele su njihove skupštine. U tim društvima Zavod sudjeluje u strukturi vlasništva ispod 25%. U godini 2006. prihodovano je 55.954.305,19 kn, od čega 9.489.583,66 kn s osnova prodaje dionica i osnivačkih udjela i 46.464.721,53 kn po osnovi dividendi. Potraživanja na dan 31. prosinca 2006. iznose 25.671.272,22 kn, od čega se 6.975.114,42 kn odnosi na potraživanja od dividendi, 11.417.292,48 kn na potraživanja po odobrenim kreditima, 6.015.833,32 kn na potraživanja po osnovi obračunatih kamata, a 1.263.032,00 kn odnosi se na potraživanja od upravljanja dijelovima portfelja. Za sporne slučajeve pokrenuti su odgovarajući sudski postupci radi naplate.

Hrvatsko mirovinsko investicijsko društvo, d.o.o. za upravljanje investicijskim fondovima (HMID) je tvrtka u 100% vlasništvu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Ukupno djelovanje HMID-a u 2006. *bilo je usmjereno na nastavak provedbe strategije upravljanja Kapitalnim fondom d.d.*, koju je usvojilo Upravno vijeće Zavoda, a to je dugoročni rast vrijednosti imovine Fonda preko ulaganja u najbolje dionice na domaćem i stranom tržištu kapitala. Tržišna vrijednost imovine u portfelju Kapitalnog fonda na dan 31. prosinca 2006. iznosila je 1.852.502.544,51 kunu. U 2006. Kapitalni fond ostvario je realiziranu dobit u iznosu od 70.633.737 kn, a nerealizirana dobit od početka poslovanja Fonda do 31. prosinca 2006. iznosila je 1.238.135.751 kunu. Protekle godine ostvaren je najveći rast vrijednosti imovine Fonda od njegovog osnivanja (51,5%), što je posljedica povećanog interesa inozemnih i domaćih ulagača za hrvatskim dionicama i posljedično rasta njihovih cijena. Vrijednost imovine na dan 31. prosinca 2005. iznosila je 1.328,1 milijuna kuna, a godinu dana kasnije 1.846,8 milijuna kuna, s tim da je vrijednost umanjena za isplaćenu dividendu iz dobiti ostvarene prethodnih godina (165,3 milijuna kuna). Ovako snažan rast vrijednosti imovine Kapitalnog fonda u 2006. odraz je i visokog porasta burzovnih indeksa, kako hrvatskih, tako i indeksa ostalih zemalja u koje ulaže Kapitalni fond, a u skladu s usvojenim Statutom i prospektom.

7. Ostvarivanje prava i rad stručne službe Zavoda

Rješavanje o pravima iz mirovinskog osiguranja i doplatka za djecu u upravnom postupku

Tijekom 2006. na rješavanju je bio ukupno 591 421 zahtjev (0,06% manje nego u 2005.) za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja (tuzemno i inozemno osiguranje) i doplatka za djecu u prvom i drugom stupnju. Riješeno je 521 014 zahtjeva ili 88,10%, što je za 1,67 postotnih bodova više nego u 2005., a neriješenih je ostalo 70 407 zahtjeva ili 11,90%. Navedeni podaci pokazuju nastavak pozitivnog trenda koji obilježava nekoliko posljednjih godina i ukazuju na činjenicu da poduzete mjere za poboljšanje ažurnosti u rješavanju zahtjeva daju pozitivne rezultate. Smanjen je i broj neriješenih zahtjeva početkom izvještajnih razdoblja za 10,36%, pa je tako u 2005. preneseno 88 638 neriješenih zahtjeva iz 2004., a u 2006. je preneseno 80 317 neriješenih zahtjeva iz 2005.

Rješavanje o pravima iz mirovinskog osiguranja (tuzemno osiguranje)

U 2006. bilo je podneseno ukupno 193 195 zahtjeva za ostvarivanje prava u tuzemnom osiguranju (bez zahtjeva podnesenih primjenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju i doplatka za djecu u prvom i drugom stupnju) pa je s neriješenim zahtjevima iz 2005. (njih 50 884) na rješavanju bilo ukupno 244 079 zahtjeva, odnosno za 17 407 zahtjeva više nego prethodne godine. Ukupno je riješeno 197 429 zahtjeva ili 80,89%, od toga 120 935 zahtjeva ili 61,25% u roku do dva mjeseca, što je značajno poboljšanje u odnosu na 2005., kada je u roku do dva mjeseca bilo riješeno 57,71% zahtjeva. Na kraju 2006. neriješenih je ostalo 46 650 zahtjeva ili 19,11%, što je za 3,34 postotna boda manje nego u 2005. U **prvom stupnju** podneseno je 166 886 zahtjeva pa je s neriješenim zahtjevima iz 2005. (njih 43 452) na rješavanju bio ukupno 210 338 zahtjeva. Riješeno je 172 036 zahtjeva ili 81,79%, od čega 105 412 ili 61,27% u roku do dva mjeseca, a neriješena su ostala 38 302 zahtjeva ili 18,21%. U **drugom stupnju** bilo je ukupno na rješavanju 22 015 predmeta. Od toga su riješena 14 774 predmeta, odnosno 67,1%, a ostao je neriješen 7 241 predmet, tj. 32,9%. U roku do dva mjeseca riješen je ukupno 7 041 predmet, odnosno 47,66%. Zaprimljena je ukupno 3 141 **tužba** na drugostupanjska rješenja Zavoda, što s 355 neriješenih tužbi iz 2005. čini ukupno 3 496 upravnih sporova. To je za 752 predmeta (više od 25%) više od broja upravnih sporova u 2005. Od toga je riješeno (tj. dan je odgovor na tužbu i spis je upućen na Upravni sud Republike Hrvatske radi donošenja presude) 2 915 predmeta ili 83,38%, a neriješen je ostao 581 predmet ili 16,62%. U postupku **medicinskog vještačenja** u mirovinskom osiguranju u 2006. bila su ukupno na rješavanju 104 962 predmeta. Od toga broja riješeno je, tj. dano nalaza i mišljenja u ukupno 95 370 predmeta ili 90,86%, a na kraju godine neriješena su ostala 9 592 predmeta ili 9,14%. U **prvom stupnju** na rješavanju je bilo ukupno 82 029 predmeta, riješen je 73 661 predmet ili 89,80%, a neriješeno je ostalo 8 368 predmeta ili 10,20%. U **drugom stupnju** na rješavanju je bilo 7 765 predmeta, od čega je riješeno 6 730 ili 86,67%, a neriješeno je ostalo 1 035 predmeta ili 13,33%. **Stručno povjerenstvo** je na rješavanju imalo 15 168 predmeta, riješilo je 14 979 ili 98,75%, a na kraju godine neriješeno je ostalo 189 predmeta ili 1,25%.

Provedba međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju

Tijekom 2006. u suradnji s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva radilo se na nacrtima ugovora o socijalnom osiguranju i administrativnih sporazuma o provedbi ugovora o socijalnom osiguranju, a predstavnici Zavoda sudjelovali su kao članovi izaslanstva Vlade Republike Hrvatske na državnim pregovorima o sklapanju ugovora o socijalnom osiguranju i administrativnih sporazuma o provedbi ugovora o socijalnom osiguranju kao glavni nositelji toga posla.

U 2006. u prvom i drugom stupnju bila su ukupno na rješavanju 67 473 zahtjeva. Od toga su riješena 45 244 zahtjeva ili 67,05%, što je za 7,03 postotnih bodova više nego u 2005. Neriješeno je ostalo 22 229 zahtjeva ili 32,95%. U **prvom stupnju** bilo je na rješavanju 64 717 zahtjeva. Od toga je 25 627 ostalo iz 2005., a 39 090 zahtjeva je primljeno u 2006. Od ukupnog broja riješeno je 44 047 zahtjeva ili 68,06%, a neriješeno je ostalo 20 670 zahtjeva ili 31,94%, što je poboljšanje u odnosu na 2005. kada je neriješenih ostalo 39,93% zahtjeva. U **drugom stupnju** bilo je na rješavanju ukupno 2 756 žalbi na rješenja donijeta primjenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju. Od toga je 639 ostalo iz

2005., a 2 117 žalbi je zaprimljeno u 2006. Riješeno je 1 197 žalbi ili 43,43%. Boljom organizacijom posla, odnosno raspodjelom poslova te pojačanim naporom stanje u rješavanju žalbi postupno se ažurira. U sklopu **medicinskog vještačenja** primjenom međunarodnih ugovora u 2006. ukupno su na vještačenju bila 12 083 zahtjeva, od čega su riješena 7 722 zahtjeva (63,91%), a ostao je neriješen 4 361 zahtjev (36,09%).

Rješavanje o pravima na doplatak za djecu

U provedbi Zakona o doplatku za djecu u 2006. na rješavanju su u prvom i drugom stupnju bila ukupno 297 244 zahtjeva, od čega su riješena 295 654 zahtjeva ili 99,47%, a neriješeno je ostalo samo 1 590 zahtjeva ili 0,53%. **U prvom stupnju** je bilo 296 256 zahtjeva, od čega su 3 074 zahtjeva prenesena iz prethodne godine, a tijekom 2006. podnesena su 293 182 nova zahtjeva. Od ukupnog broja riješen je 294 951 zahtjev ili 99,56%. U roku do dva mjeseca riješeno je 144 514 zahtjeva ili 49,00%, za razliku od prethodne godine kada je u roku do dva mjeseca riješeno 46,58% zahtjeva. Neriješeno je ostalo 1 305 zahtjeva ili 0,44%. **U drugom stupnju** bilo je ukupno 737 žalbi na prvostupanjska rješenja Zavoda, a iz prethodnog razdoblja ostala je neriješena 251 žalba, tako da je ukupno na rješavanju bilo 988 žalbi. Od toga su riješene 703 žalbe ili 71,15%. U roku do dva mjeseca riješene su 294 žalbe ili 41,82%.

Matična evidencija osiguranika i staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem

Tijekom 2006. u matičnoj evidenciji bilo je evidentirano 1 538 170 aktivnih osiguranika. U okviru poslova **matične evidencije radnika** redovito su se obrađivale sve vrste različitih prijava koje se odnose na osiguranje informatizacijom i uvođenjem mogućnosti unosa zaprimljenih prijava. Od 2000. počeo se povećavati obuhvat i kvaliteta podataka. Uz preuzimanje prijava i preko magnetnih medija, krajem 2006. obuhvat prijava je značajno povećan za razdoblje od 2000. do 2002. te posebno za 2003. za koju je iznosio 92,57%, za 2004. – 91,90% i za 2005. – 89,65%. U okviru **nadležnosti Zavoda u obavljanju** kontrole podataka o kojima ovise prava iz mirovinskog osiguranja izrađeno je 23 807 zapisnika o obavljenoj kontroli i prikupljeno 725 658 prijava M-4p, odnosno 80 184 prijava M-8p. Nadalje, utvrđen je prestanak obavljanja poslovne djelatnosti za 1 021 obveznika te je u skladu s člankom 98. ZOMO-a o tome odlučeno rješenjem. Tijekom 2006. prikupljeno je 550 675 prijava M4 za starija razdoblja (napominjemo da je dio tako prikupljenih prijava već iskazan u okviru podatka o prikupljenim prijavama M4P uz zapisnike). Ažurno su vođeni i postupci donošenja rješenja o utvrđivanju svojstva osiguranika i prijavno-odjavni podaci, a obrađeno je 14 188 potvrda o zaposlenju i 80 664 preslike prijava matične evidencije na zahtjev sudionika u postupku kompletiranja spisa. Na dan 31. prosinca 2006. u matičnoj evidenciji bilo je ubilježeno 43 219 **osiguranika poljoprivrednika**. Uspoređujući kretanje broja osiguranika s podacima iz prethodnih godina uočava se stalan pad broja ove kategorije osiguranika (tijekom 2003. bilo je ukupno 59 226 osiguranika poljoprivrednika, tijekom 2004. godine 51 791 osiguranik te tijekom 2005. godine 46 726 osiguranika poljoprivrednika). Tijekom 2006. za 82 736 aktivnih **osiguranika obrtnika** redovito su obrađivane različite prijave na osiguranje te su se za određene kategorije osiguranika-samostalnih obveznika vodili postupci o stjecanju svojstva rješenjem. Obavljena je kontrola, utvrđivanje i upis staža u radnu knjižicu za 218 pasivnih osiguranika obrtnika, uspostavljeno je 1 399 nedostajućih prijava matične evidencije za pasivne osiguranike te je

kompletirano u 1 675 mirovinskih predmeta pasivnih obrtnika. Tijekom 2006. na rješavanju su bila 10 134 zahtjeva za **produženo osiguranje**, od čega je riješeno 9 677 zahtjeva ili 95,5%. Nadalje, na rješavanju je bio 18 391 zahtjev za utvrđivanje i prestanak svojstva osiguranika, od čega je riješeno 16 026 zahtjeva ili 87,1%. U drugostupanjskom postupku u matičnoj evidenciji bila su ukupno na rješavanju 1 554 predmeta, od čega su iz 2005. ostala neriješena 273 predmeta, tijekom 2006. primljen je 1 281 predmet, a riješena su ukupno 1 204 predmeta ili 77,5%. U reviziji predmeta o priznatom svojstvu, odnosno stažu na rješavanju je bilo ukupno 3 726 predmeta, a riješeno je ukupno 3 708 predmeta ili 99,5%.

Imovinsko-pravno poslovanje

Imovinsko-pravno poslovanje Zavoda obuhvaća rješavanje predmeta naknade štete u vezi s ozljedama na radu i izvan rada, predmeta naknade štete kao posljedice rata (ratne štete), nepripadajućih isplata mirovinskih primanja, naplate doprinosa, radne i ostale pasivne postupke, postupke u vezi s otpustom iz državljanstva Republike Hrvatske. Tijekom 2006. na rješavanju je bilo ukupno 23 667 spisa, od čega je riješeno 16 814 ili 71,0%, a na kraju godine ostala su neriješena 6 853 spisa ili 29,0%. U strukturi ukupnog broja spisa na rješavanju, spisi vezani uz preplate, odnosno nepripadne isplate za MO i DD sudjeluju sa 66,6%, spisi pasivnih sporova s 14,2%, spisi naknade štete u vezi s ozljedama na radu i izvan rada sa 16,3%. Na ostale vrste postupaka odnosi se 3,2% spisa. Pravni poslovi Zavoda vezani su uz ažurnost rada sudova i drugih državnih tijela.

Javnost rada Zavoda i odnosi s javnošću

Daljnje otvaranje Zavoda javnosti i u 2006. bio je jedan od strateških zadataka Zavoda, a pravni okviri javnosti rada utvrđeni su zakonom i Statutom Zavoda. Zavod je javnosti **putem pisanih i elektroničkih medija** priopćavao aktualne informacije o radu i poslovanju. Ažurno se odgovaralo na upite novinara, osiguravali nastupi stručnjaka Zavoda u medijima te organizirali intervjui čelnika Zavoda. Medijski su se promovirale značajnije aktivnosti Zavoda, a najznačajnija promotivna aktivnost u 2006. bila je vezana uz uvođenje elektroničkog poslovanja Zavoda - projekt e-Mirovinsko i u tom sklopu prve usluge e-prijave, a cijeli je projekt uklopljen u projekt brze i učinkovite komunikacije s građanima HITRO.HR. Pratile su se medijske objave radi pripreme tema od interesa za javnost i prema medijskim analizama Zavod je u 2006. postigao pozitivan PR učinak. **Komunikacija s osiguranicima** obavljala se preko besplatnog Otvorenog telefona, Pozivnog centra, rješavanjem predstavki i pritužbi te odgovaranjem na upite putem weba, a dinamika i intenzitet bili su vezani uz aktualnu problematiku iz područja mirovinskog osiguranja i doplatka za djecu. Preko Otvorenog telefona primljeno je 25 677 poziva (u 2005. - 24 926), a preko Pozivnog centra 9 660 poziva (u 2005. - 11 804). U 2006. bile su podnesene ukupno 1 293 predstavke (u 2005. - 1 431 predstavka), i njihov broj se u odnosu prema 2005. smanjio za 9%, a udjel podnesenih predstavki u odnosu prema ukupnom broju zahtjeva u 2006. (591 421) iznosio je 0,2 (u 2005. također 0,2). Tijekom 2006. postupano je i prema pritužbama *Pučkog pravobranitelja*, njih 343 (što je za 21,3% manje u odnosu prema 2005. - 436), za koje je Pučkom pravobranitelju dostavljen iscrpan izvještaj. **Internetske stranice Zavoda** posjetilo je približno 380 000 posjetitelja i pregledalo 1 900 000 stranica (u 2005. bilo je 252 000 posjetitelja i pregledano 1 290 648 stranica). U ostvarivanju javnosti rada značajno mjesto i

u 2006. zauzimala je **izdavačka djelatnost** u sklopu koje su se pripremale i izdavale publikacije Zavoda. Izrađen je i niz brošura i letaka koji su bili vezani uz aktualne teme iz područja mirovinskog osiguranja i promotivne aktivnosti Zavoda, a objavljeni su i na web stranici u rubrici Publikacije.

8. Osvrt na izvršenje Programa rada Zavoda za 2006.

Svi ključni poslovi planirani Programom rada Zavoda za 2006. obavljani su predviđenom dinamikom i u utvrđenim rokovima. U provedbi Zakona o provođenju Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998. obavljani su svi planirani poslovi prema dinamici utvrđenoj posebnim projektom. Nastavljen je rad na projektu određivanja osnovne mirovine u skladu s odgovarajućim odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju (čl. 83. do 85. Zakona). Dovršen je projekt provedbe Zakona o humanitarnom razminiranju i Zakona o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja, a krajem 2006. započelo se s priprema za prevođenje mirovina i naknada prema odredbi članka 158. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, te su izvršene sve pripreme za provedbu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu. U prosincu 2006. obrađeni su podaci i sredstva su doznačena umirovljenicima koji su imali pravo na isplatu božićnice. U okviru aktivnosti vezanih uz **unapređenje rada i poslovanja Zavoda** stavljen je u produkciju niz projekata vezanih uz obračun kamata, obračun doprinosa i kamata za samostalne umjetnike, otpis doprinosa zbog zastare i nenaplativosti, statističkih praćenja i izvješćivanja vezano uz preuzimanje podataka od REGOS-a, obračuna poreza na mirovine itd., a posebno je značajan projekt kojim je Zavod, preko internetske stranice www.mirovinsko.hr, kao prvu uslugu u sklopu e-Mirovinsko uveo e-prijavu. Jedan od značajnijih i zahtjevnijih projekata u 2006. bilo je također i stavljanje u funkciju Područne službe u Virovitici. U sklopu **modernizacije Zavoda** započeti su projekti kojima je cilj redizajn poslovnih procesa i preustroj Zavoda na načelima procesno orijentirane organizacije, a u sklopu tih aktivnosti izrađeni su dokumenti "Strateški plan razvoja ICT-a (informatičko-komunikacijske tehnologije) u HZMO-u", Plan obrazovanja radnika koji će se financirati sredstvima PSIP zajma i pripremljena je studija "DMS (Document Management System) u HZMO-u". Zavod je u 2006. nastavio započeti proces modernizacije i unapređenja poslovanja izradom projekta upravljanja ljudskim potencijalima i prijedloga novog sustava plaća u Zavodu, te nizom ostalih aktivnosti, od kojih su najznačajnije utvrđivanje i provedba mjera povećanja ažurnosti pri rješavanju zahtjeva za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja, modernizacija poslova arhiviranja, uz kontinuirano obavljanje poslova izlučivanja registraturnog gradiva, rad na uspostavi dugoročne dokumentacijske politike i uvođenje elektroničkog poslovanja. **Pravni poslovi** obavljani su se u predviđenim rokovima, uz dinamiku i intenzitet uvjetovan radom unutarnjih ustrojstvenih jedinica Zavoda, te sudova i drugih tijela državne vlasti. U okviru **normativne djelatnosti** obavljani su svi planirani poslovi izmjena i dopuna važećih ili donošenja novih općih akata Zavoda. U 2006. intenziviran je rad na razvoju funkcije **upravljanja ljudskim potencijalima**, te je stavljen u produkciju projekt informatizacije upravljanja ljudskim potencijalima. Unutar projekta modernizacije Zavoda, u rujnu 2006. počeo je rad na projektu "Reorganizacija kadrovske politike". Izrađen je radni materijal "Prijedlog za uspješnu profesionalnu selekciju kadra" kao podloga za daljnju razradu kriterija koji će omogućiti pravilan odabir budućih kadrova i prognozu uspješnosti rada radnika. **Financijsko**

poslovanje i provedba financijske politike Zavoda u 2006. odvijali su se u skladu sa Zakonom o proračunu i odgovarajućim podzakonskim aktima. Provedene su aktivnosti u vezi s isplatom razlike mirovina za razdoblje od 7. studenoga 2001. do 31. prosinca 2002. prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, te aktivnosti u provedbi Dodatnog sporazuma uz Administrativni sporazum o provedbi Ugovora o socijalnom osiguranju između Republike Hrvatske i SR Njemačke. Prema odredbama Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja provodili su se postupci po zahtjevima obveznika za otpis doprinosa zbog zastare i nenaplativosti, a u skladu s Vjerodostojnim tumačenjem članka 3. stavka 1. Zakona o zateznim kamatama na zahtjev obveznika obavljao se preračun kamata. Također su se obavljali poslovi u provedbi Zakona o naplati dospjelih a nenaplaćenih poreza, carina, doprinosa i državnih jamstava, te u provedbi članka 23. Zakona o obnovi i razvoju grada Vukovara. Poslovi **gospodarenja i upravljanja imovinom Zavoda** i investicijska ulaganja u poslovne objekte i prostore koji su u vlasništvu Zavoda, te poslovi nabave i održavanja odvijali su se kontinuirano tijekom godine i realizirani su u potpunosti u skladu s prioritetima i potrebama Zavoda, koji su bili utvrđeni Planom nabave za 2006., odnosno Financijskim planom Zavoda. Izuzetno je važna nabava aplikacije za podršku provedbe postupaka javne nabave roba, radova i usluga u Zavodu koja će omogućiti lakši pregled realizacije nabave, bržu izradu izvješća te pravodobno reagiranje na moguća odstupanja od plana. U skladu s Programom rada Ureda **unutarnjeg nadzora** obavljen je nadzor u 13 područnih službi, a proveden je i niz postupaka po konkretnim prijavama i predstavkama osiguranika i umirovljenika. Ured je tijekom cijelog izvještajnog razdoblja kontinuirano surađivao s MUP-om, USKOK-om, Državnim odvjetništvom i drugim tijelima državne vlasti. U sklopu poslova vezanih uz **održavanje i daljnji razvoj informatičkog sustava Zavoda** u provedbi programa "e-Hrvatska 2007." tijekom 2006. intenzivno se radilo na dovršenju ključnih projekata potpore elektroničkom poslovanju Zavoda kao i na daljnjem povezivanju računalno-komunikacijske mreže Zavoda s računalno-komunikacijskom mrežom tijela državne uprave (HITRONET) u jedinstvenu komunikacijsku infrastrukturu, te na provedbi projekta "Nacionalnog programa informacijske sigurnosti" (NIS) koji je donesen na razini države i obavezan je za sva tijela državne uprave. U skladu s Programom rada za 2006. učinjeni su daljnji koraci u jačanju **javnosti rada Zavoda**, unapređivanju sustava informiranja te ostvarivanja slobodnog prava na pristup informacijama i podacima Zavoda od javnog značaja, s osnovnim ciljem jačanja otvorenosti rada i komunikacije s korisnicima te preoblikovanja Zavoda u modernu instituciju na usluzi građanima. U sklopu **suradnje s tijelima državne uprave, ustanovama i drugim institucijama** nastavljena je suradnja s Ministarstvom financija - Poreznom upravom, Središnjim registrom osiguranika i ostalim povezanim institucijama. Zavod je također uspješno surađivao s Društvom za upravljanje Umirovljeničkim fondom u provedbi izuzetno opsežnog i složenog posla izračuna i isplate obeštećenja korisnicima mirovine prema Zakonu o provođenju Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998. U okviru poslova modernizacije, Zavod je u 2006. nastavio suradnju s Konzultantskom kućom "Deloitte" koja je pružala podršku poslovodstvu Zavoda u nadzoru izvršavanja Operativnog plana provedbe preustroja.

* * *